

Predstavitev japonskih umetniških tehnik in izdelava trganke

V okviru projekta Center vseživljenjskega
učenja Dolenjska
(na TVŽU Šmarjeta, 12.6.2009)

JAPONSKI KOLAŽ – CHIGIRI-E (TRGANKA)

O JAPONSKEM PAPIRJU

POMISLITE, da so na japonskem delali papir že stoletja, preden so Mavri prinesli prvi list papirja v španijo. In pomislite, da so ga Kitajci, delali še pred Korejci in Japonci.

V 12. stoletju so na japonskem za zapisovnaje poezije uporabljali kolažiran kaligrafski papir.

V premislek: papirja ne delajo v stoterih, ampak v tisočeri različicah. Zahodnjaki pravimo papirju iz Vzhoda navadno *Rižev papir*, čeprav riž nima z njim prav nobene veze.

Res pa je, da je riž sinonim za bogastvo. Kdor je imel riževa polja je bil bogat in v takratni družbi zelo cenjen.

Japonski papir je namreč narejen iz murvinega ličja, katerega dolžina dosega 15 mm.

YOSHI, tu imam v mislih naš zahodnjaški papir, čigar celulozna vlakna dosegajo 2 mm v dolžino.

WASHI – japonski papir je izdelan tako, da se ga da oblikovati, je zelo elastičen in kljub temu zadosti močan, da se ne pretrga tako hitro. V washi papir dandanes vključujejo tudi skorje nekaterih dreves, ter zmleto lesno kašo, ker je takšna proizvodnja cenejša.

Narejen je ročno, sama izdelava je stara par stoletij in se ni bistveno spremenilo. *CHIYO-GAMI* je potiskan z lesenimi klišeji, različnih barv. Vzorci so posnetki dekliških kimonov.

TEGUJUSHI – je marmoriran papir, tanek kot najtanjša koprena, toda izredno močan. V prevodu se glasi dotik smrti.

UNRYUSHI - je ravno tako marmoriran papir. Njegov videz je rahlo pomečkan. Zmaj med oblaki v prevodu.

HARUSAMESHI – marmoriran papir – čipkasti papir.

ITAJIMESHI ali deblo v prerezu. Po strukturi popolnoma gladek. Vse papirje obarvajo s naravnimi pigmenti. Slednjega zložijo kot harmoniko in ga polagajo v barvno raztopino. Sledi odcejanje, ter sušenje na lesenih ploščah na soncu.

CHIGIRI-E izvira iz glagola *chigiru*, kar pomeni trgati (se), ter iz -e, ki pomeni umetnost ali pa tudi sliko.

Ta kolažna tehnika se je razvila na japonskih tleh že zelo zgodaj. V obdobju HEIAN (ali obdobje miru v prevodu) med leti 794 – 1185, so aristokrati na washi papir pisali kratko poezijo imenovano TANKA. Takrat

so kot pod – papir uporabljali risalni list , ki je bil namenjen za kaligrafijo. Na ta list pa so kot dekorativne elemente lepili washi papir. Lepili so ga na robove. Končni izgled je bila slika – miniatūra.

Vlakna, (celulozna) iz katerih izdelujejo japonski papir washi so v povprečju dolga 15 mm, medtem, ko vlakna naših evropskih dreves merijo v dolžino bora 2 mm.

Washi barvajo z naravnimi pigmenti, odtenki gredo v tisočere različice ravno tako tudi njegove teksture.

Iz njega izdelujejo slike, ki na prvi pogled delujejo kot akvareli, oljne slike. Od blizu pa, je to lepljenka. Papir je različnih debelin in tekstur, zato lahko z njim pričaram globino, prostornino in vse barvne lestvice, kot bi to delala s barvami na platno ali list papirja – v akvarelni tehniki. Nujno, pri vsem tem pa je to, da obvladaš osnove risanja.

Kajti, če želiš narediti sliko v tej tehniki, moraš prvo zrisati osnovni motiv. Druga matrica oziroma slika pride oštevilčena po insertih, tretja matrica pa je oštevilčena in jo v končni fazi tudi izrežeš. Ni tako enostavno, kot se sliši!

Nato izbereš primeren papir, podloga je po pravilih lesena, za lepljenje se uporablja tapetno lepilo, časa moraš imeti na pretek. Kajti, če se zmotiš, ni povratka, začeti moraš na novo.

Značilnost teh slik je, da samo, na samem začetku izrežemo osnovni matrični motiv.

Vse ostalo pa je delo naših prstov. Papir trgamo s prsti vzdolž vlaken samega papirja. Ker so vlakna dolga jih s čopičem nežno počesemo ob osnovi modela. In tako vse do konca izdelave slike.

Izdelava slike s češnjami

Po že v naprej pripravljenimi matricami je teklo delo lažje in hitrejše. Nitkasti papir smo prilepili na tršo podlago – karton.

Češnje smo izrezali iz papirja. Izbrali smo primerni papir v rumeno-oranžnih in rdečih tonih. Nanje položili češnjevo matrico, jo narahlo obrisali s svinčnikom in pričeli trgati. Peclje smo izrezali. Ves čas pa smo morali razmišljati kakšna bo končna podoba slike. Kajti določene češnje se med seboj prekrivajo. Prilepili smo prvo češnje, nato peclje. Na koncu pa je sledila še dodelava površine v sivo-modrih tonih.

Slika, deluje kompleksno, zahtevno in očem dopadljivo.

Avtor: Borčilo Nēne